

LES SMETANKA A TÁBOR

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY

ROZLOHA: 45,13 ha

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ: Hrdlořezy, Hloubětín a Vysočany

NEJVÍCE ZASTOUPENÉ DŘEVINY: dub červený, dub zimní, lípa srdčitá
a borovice lesní

PŘEVLÁDAJÍCÍ STANOVIŠTĚ: živná stanoviště nižších poloh

VĚK POROSTŮ: Nejvíce je zastoupena 2. věková třída, tedy věk 21 - 40 let

LESNÍ POROSTY: 38,14 ha

NELESNÍ PLOCHY (ELEKTROVODY, CESTY): 6,99 ha

VLASTNÍK LESA: Hlavní město Praha

SPRÁVCE LESA: Odbor ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy

ÚDRŽBU PROVÁDÍ: Lesy hl.m. Prahy

ZAJÍMAVOSTI

Náves ve starých Hrdlořezích - Náves ve starých Hrdlořezích si již nezachovala svůj původní venkovský charakter. Staré časy zde však připomíná několik kulturních památek, jako například dřevěná „zvonička“ ze 17. století nebo usedlost č.p. 2, tzv. Kožíkovský grunt. V minulosti se zde nacházely i tři malé rybníčky.

Tři železniční mosty - Přes Rokytku vedou v tomtéž místě tři samostatné mosty, postavené těsně vedle sebe. Dva kamenné mosty jsou na původní Ferdinandově dráze (trať Praha - Olomouc, po této trati přijel v roce 1845 první vlak do Prahy), ocelový most se spodní příhradovou konstrukcí je na spojnici mezi Ferdinandovou dráhou a dráhou Františka Josefa I. (trať Praha - Tábor - Vídeň). Tento typ příhradového mostu je v Praze unikátní.

Zahradnická škola - Zahradnická škola v Praze byla založena v roce 1909 a původně sídlila na Královských Vinohradech v nevyhovujících prostorách. V roce 1947 došlo rozhodnutím tehdejšího NVP k jejímu přestěhování do současného objektu v Praze 9 – Malesčích. Její původní zaměření bylo na výchovu učňů oboru zahradník. V roce 1998 byla škola sloučena se stavebním učilištěm a stala se součástí dnešní Střední odborné školy stavební a zahradnické.

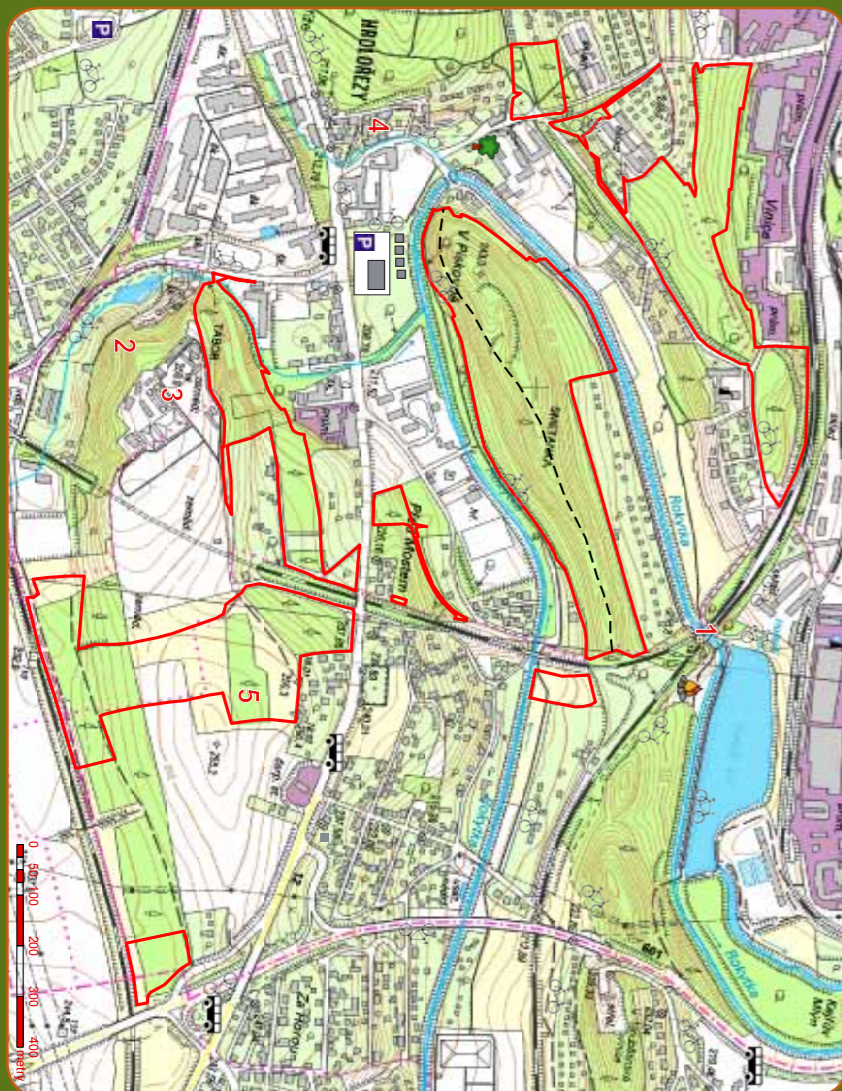
Botanická zahrada - Školní botanická zahrada se rozprostírá na území historického parku, založeného kolem roku 1920 známým pražským zahradním architektem Františkem Thomayerem (bratr známého lékaře). Její součástí jsou skleníky na svahu kopce Tábor, které pocházejí ze stejné doby. Zahrada soustřeďuje rostlinné sbírky nutné pro výuku žáků a zajišťuje jejich demonstraci. Současně je otevřena pro veřejnost a je navštěvována širokou laickou, ale i odbornou veřejností. Školní botanická zahrada shromažďuje více jak 5 000 taxonů rostlin. Součástí zahrady je i malý rybníček na potoce Malá Rokytku, který byl v roce 2008 zrevitalizován.

V ROCE 2010 VYDAL ODBOR OCHRANY PROSTŘEDÍ MAGISTRÁTU HL. M. PRAHY

Autoři textů a fotografií: Mgr. Jana Karnecká, Ing. Dan Frantík

Brožura je vytištěna na recyklovaném papíře

Fotografie na úvodní stránce (zleva doprava, shora dolů): cesta po hřebeni vrchu Smetanka, veřejné ohniště, lípa srdčitá, Hořejší rybník, Rokytku

1. Tři železniční mosty
2. Botanická zahrada
3. Zahradnická škola
4. Náves ve starých Hrdlořezích
5. Les z přesežených velkých stromů

— Hranice lesa
v majetku hl. m. Prahy

 Památný strom

 Veřejné ohniště

 Doporučené
cyklotrasy

 Parkoviště

 Nejbližší zas. MHD

HISTORIE A SOUČASNOST LESA

Ze starých mapových podkladů vyplývá, že lesy Smetanka a Tábor nejsou historickými lesy s kontinuálním zalesněním. V roce 1840 se na území dnešních lesů v rovinatějších částech rozkládala zejména pole a svahy, a vrch Smetanka byl využíván jako pastviny. Se zalesňováním území bylo započato v letech 1910 až 1914 okresní lesní inspekcí na Královských Vinohradech, a to na vrchu Smetanka.

Část lesa Tábor o ploše 1,4 ha byla zalesněna velmi netradičním způsobem, a to přesazením již vzrostlých stromů z místa dnešního depa metra Hostivař. Jedná se o jediné místo v Praze, kde byl takovýto způsob výsadby použit.

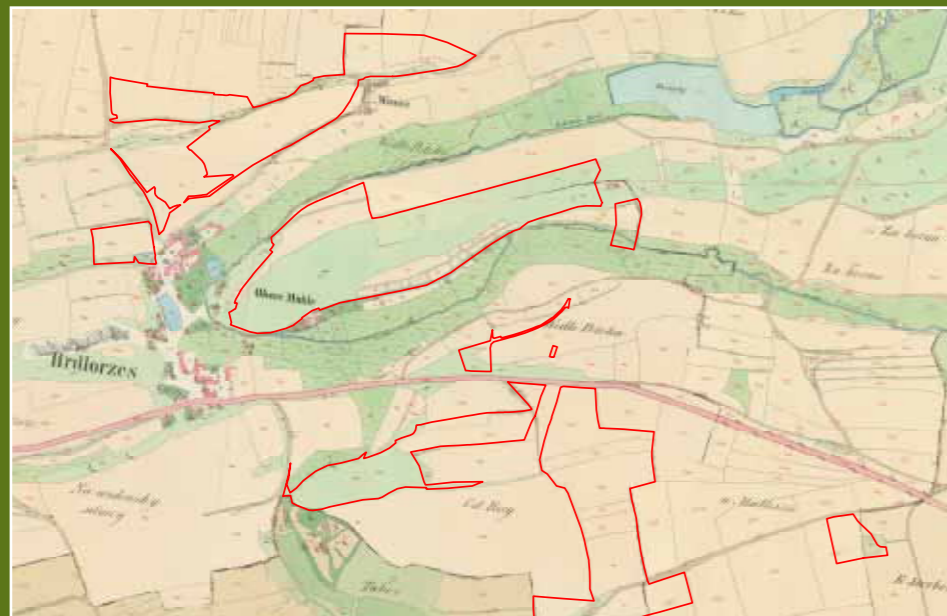
V 60. letech 20. století bylo provedeno rozsáhlé zalesnění převážně dubem červeným, který je v našich podmínkách nepůvodní dřevinou. V dnešní době dub červený zaujímá ¼ rozlohy lesa a spolu s dubem zimním, lípou srdčitou a borovicí lesní představuje nejvíce zastoupené dřeviny. Podle stanovištních podmínek by ale přirozené složení dřevin mělo být výrazně jiné. Zastoupení našeho domácího dubu zimního by v těchto lesích mělo být až 80%. Zbytek pak připadá na příměs habru a buku.

The mark of responsible forestry
SW-FM/COC-2345
© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Území lesa na mapě stabilního katastru z roku 1840

Červeně je vyznačena hranice současného lesa v majetku hl. m. Prahy. V roce 1840 se na tomto území žádný les nenacházel. Zelené plochy na mapě jsou louky a pastviny, béžové plochy jsou pole.

V současnosti je snahou zachovat nejcennější části lesa, ale nevhodné dřeviny nahradit dřevinami původními. V některých částech proto dochází ke kácení zejména akátů a smrků a na jejich místo se vysazují duby, buky a habry. Lesnickou zajímavostí je plošné zmlazení jasanů, zejména v okolí bývalých lomů na Smetance. Na severním svahu Smetanky se také nachází jediný tzv. „uznaný“ porost dubu červeného a habru obecného v Praze. Z tohoto geneticky hodnotného porostu je možné sbírat semena a používat je k pěstování malých stromků v lesních školkách. V úžlabí na Táboře také nalezneme na pražské poměry zajímavé jedince buku lesního. V rámci lesního hospodaření se v porostech středního věku (20-60 let) provádí probírky a v mladších porostech prořezávky. Lesy Smetanka a Tábor, jako všechny lesy v majetku hl. m. Prahy, jsou obhospodařovány podle zásad trvale udržitelného hospodaření v lesích. Hl. m. Praha je navíc od května 2007 držitelem mezinárodního, ekologicky přísného lesnického certifikátu Forest Stewardship Council (FSC), který hospodaření v lesích směřuje k dosažení přírodě blízkých lesních porostů, to vše s přihlédnutím k výrazně mimoprodukčnímu poslání pražských lesů.

Cesta po hřebeni vrchu Smetanka

REKREACE

Lesy Smetanka a Tábor jsou velmi dobře dostupné městskou hromadnou dopravou, a to jak z Hrdlořez, tak ze starého Hloubětína. Kolem lesů vede řada cyklistických tras z Kyjí, Malešic a Vysočan. K jedné z nejhezčích vycházkových cest v této lokalitě patří cesta po hřebeni vrchu Smetanka, která zejména na podzim září spadaným listím dubů červených. Zajímavá je i vycházka kolem Hořejšího rybníka, kde lze v rákosí sledovat mnoho druhů vodních ptáků, nebo cesta podél potoka Rokytky. V okolí lze navštívit i školní botanickou zahradu Střední odborné školy stavební a zahradnické.

PŘÍRODNÍ PARK SMETANKA

Území přírodního parku je vymezeno vodním tokem Rokytky a jeho údolní nivou, Kyjským rybníkem a zástavbou starého Hloubětína. Středem přírodního parku se táhne lesnatý hřeben vrchu Smetanka (242 m n.m.), svah U Hloubětínské vinice a svah Pod Hájem nad osadou Aloisov. Přírodní park byl vyhlášen v roce 2009 jako zatím poslední přírodní park v Praze. Navazuje ve východní části na přírodní park Klánovice – Čihadla a společně vytváří hlavní území „zeleného klínu“ táhnoucího se od východního okraje Prahy do centra. Z geologického hlediska tvoří území především drabovské křemence, břidlice libeňské a královédvorské. Přírodní park tak představuje krajinně pozoruhodný komplex zachovalé příměstské krajiny blízko centra města s dominantou zalesněného vrchu Smetanka a zároveň důležitý rekreační areál pro obyvatele okolních čtvrtí.

ZASTOUPENÍ DŘEVIN

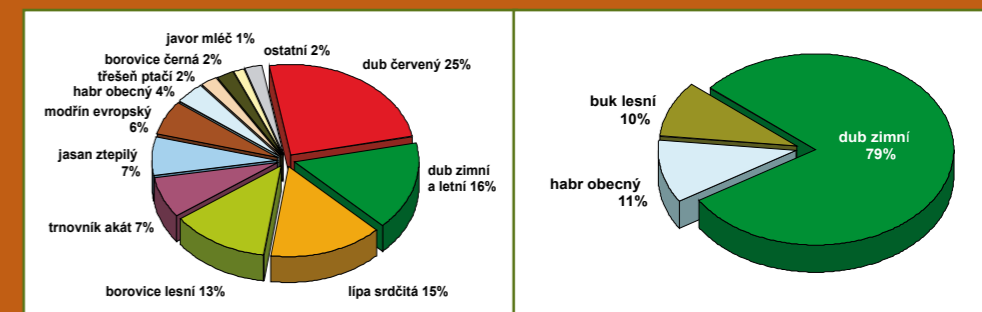
Snahou správce lesa je, aby se zastoupení dřevin co nejvíce blížilo původnímu přirozenému složení porostů v daném území. Rovněž se zohledňuje převážně mimoprodukční – zejména rekreační – poslání pražských lesů (tj. používání pestré dřevinné skladby), včetně menšího zastoupení nepůvodních jehličnatých dřevin (např. modřín, douglaska). Současné procentuální zastoupení dřevin znázorňuje graf č.1. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin zobrazuje graf č.2. Přirozené zastoupení dřevin vychází z vlastností daného stanoviště, které jsou charakterizovány zejména klimatickými poměry a půdními vlastnostmi daného území. Rozložení jednotlivých stanovišť zobrazuje graf č.3.

Živná stanoviště nižších poloh - stanoviště na úrodných půdách, svahy až plošiny
Exponovaná stanoviště nižších poloh - stanoviště prudkých a exponovaných svahů
Extrémní stanoviště nižších poloh - mimořádně nepříznivá stanoviště tzn. rokliny, suťoviště

Na území lesa Tábor převládají živná stanoviště nižších poloh. Tyto podmínky vyhovují zejména dubu, habru obecnému a buku lesnímu. Naopak na Smetance silně převyšují exponovaná stanoviště nižších poloh – sušší svahy.

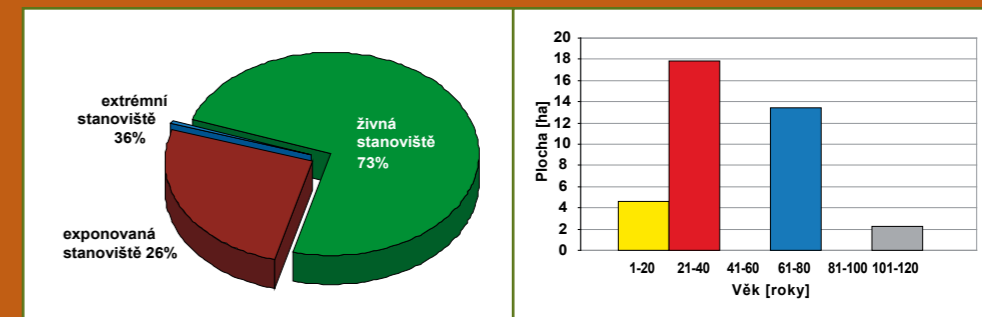
VĚKOVÁ SKLADBA POROSTŮ

Věková skladba porostů je jednou z hlavních charakteristik stavu lesa a vypovídá také mnohé o jeho historii. Graf č.4 je charakteristický právě pro zcela nově zakládané lesy ve 20. století, tj. některé věkové třídy zcela chybí, jiné jsou svou plochou nadprůměrně zastoupeny.

1. Procentuální stávající zastoupení dřevin

2. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin

3. Rozložení jednotlivých stanovišť

4. Věková skladba porostů